

Liberalisme utilitarista: John Stuart Mill

L'enfocament utilitarista

Utilitarisme: corrent pragmàtic dominant a Gran Bretanya al segle XIX

Arrels: Tradició empirista, David Hume

Liberalisme econòmic: Adam Smith, Malthus, Ricardo

Afany reducció desequilibris social generats Revol.Indus.

Idea clau: **la bondat d'una acció depèn de la seva utilitat o benefici social.**

Una acció és bona/dolenta si tendeix a promoure la felicitat o plaer / malestar o dolor

Fundador de l'utilitarisme modern: **Jeremy Bentham** (1748/1831)

Seguidor i amic: **James Stuart Mill** (1773/1836)

Pensador més destacat: **John Stuart Mill** (1806/1873)

Jeremy Bentham

Jeremy Bentham (1748/1831):

Reformador en àmbit del dret i de l'educació: tot càstig és dolent.

Reformador de les presons: han de formar les persones (Panopticon).

Fundador de "University College" de Londres

La natura ha situat la humanitat sota dos sobirans: **el plaer i el dolor.**

Per tant:

a) Màxima felicitat pel major nombre de persones (Principi)
Visió quantitativa del plaer o felicitat = ***càlcul felicífic***

b) Defensa de l'Estat mínim. Per evitar riscos o possible coacció; el control de l'Estat implica infelicitat. La **democràcia** és la forma de govern que fa més viable la felicitat per a la majoria.

John Stuart Mill

John Stuart Mill (1806/1873):

Un un dels pensadors britànics més importants del XIX.
Amb gran influència en **l'època victoriana**.

És culminació de **l'utilitarisme** de **Bentham**, però també en part el desfigurà o desvirtuà (no tots els plaers valen igual!).

És seguidor de **l'economia política** d'Adam Smith i de Malthus, Ricardo...

Aportacions en **tres àmbits**:

- a) Economia política,
- b) Lògica i filosofia de la ciència (lògica inductiva), i
- c) Ètica, política i sociologia: ciències morals

John Stuart Mill

John Stuart Mill (1806/1873):

Educació estricta i planificada, amb l'objectiu d'esdevenir un **reformador social**. Crisi als 20 anys.

Relació amb Harriet Taylor

Mort del pare, quan tenia 30 anys (1836): Obertura en el seu pensament, deslligant-se'n.

1843: *Sistema de lògica demostrativa i inductiva*

1848: *Principis d'economia política*

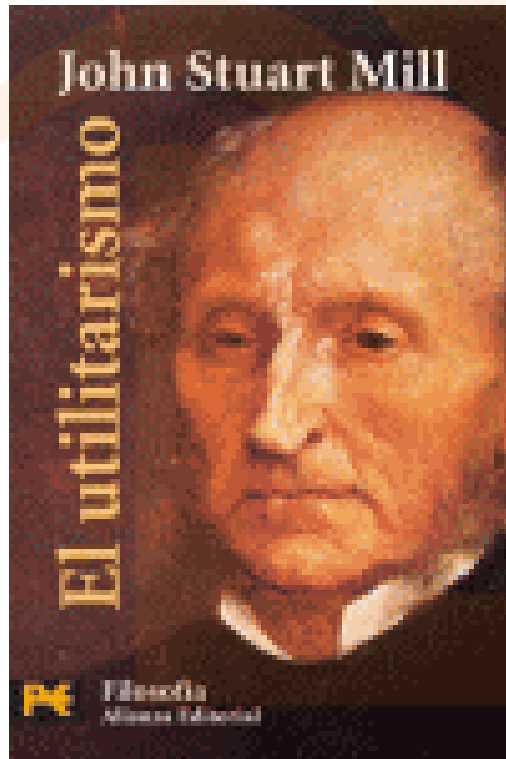
1859: ***Sobre la llibertat***, obra més reconeguda i escrita amb col·laboració de Harriet Taylor.

1863: ***L'utilitarisme***, la seva ètica utilitarista, fonamentant-la.

1869: *La servitud (subjecció) de les dones*. Defensa igualtat sexual; una obra reconeguda per tots els moviments feministes.

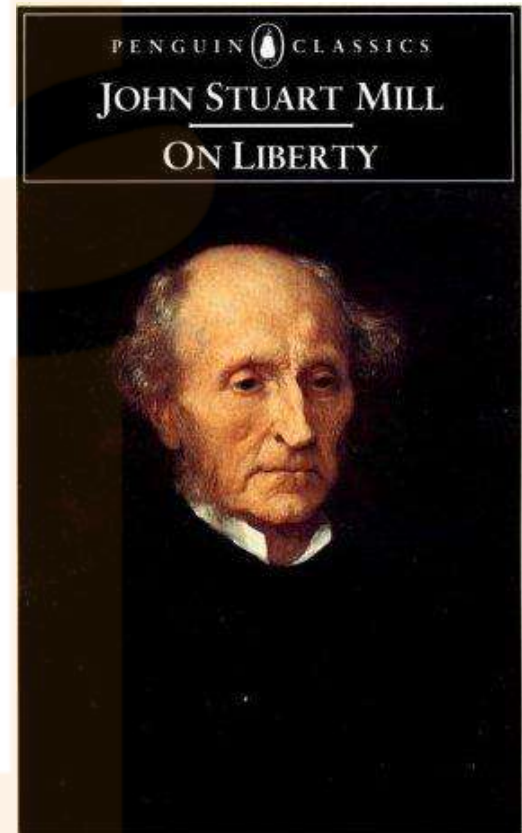

Utilitarisme + Llibertat

Una mesura qualitativa de la felicitat o plaers. No tots els plaers són del mateix tipus, no tots són igualment desitjables: són preferibles els superiors, els associats a les facultats que ens defineixen com a éssers humans.

selectivitat.io

Una defensa de la llibertat individual en front del control social i polític de l'Estat. Llibertat absoluta en tot el que no afecta als altres i amb l'objectiu de la pròpia autonomia i perfeccionament

L'utilitarisme de Mill

a) Principi bàsic de l'ètica utilitarista

= **Principi de la màxima felicitat** de Bentham, segons el qual: *“les accions són bones en la mesura que tendeixen a provocar felicitat, són dolentes en la mesura que tendeixen a provocar el contrari”*.

+ No una filosofia de l'egoisme, no felicitat particular, sinó la **felicitat general** és un bé pel conjunt de les persones.

L'utilitarisme de Mill

- a) Principi bàsic de l'ètica utilitarista
- b) La felicitat no és *un* bé, sinó *el* bé

“... el plaer i l'absència de dolor són les úniques coses desitjables com a fins; i que totes les coses desitjables (que són nombroses en un projecte utilitarista com ho són en qualsevol altre) són desitjables o bé pel plaer inherent a elles mateixes, o bé com a mitjans que promouen el plaer o l'evitació del dolor.”

La felicitat és **l'únic bé que tots els humans desitgen i cerquen**. La virtut, els diners o la fama pròpiament no poden ser anomenat felicitat; si les busquem per si mateixes és perquè **estan associades a la felicitat o al plaer**: inicialment eren un mitjà pel plaer i se'ls cerca perquè poden ser part constitutiva del plaer.

L'utilitarisme de Mill

- a) Principi bàsic de l'ètica utilitarista
- b) La felicitat no és *un* bé, sinó *el* bé
- c) Diferències qualitatives internes entre plaers

“La comparació de la vida epicúria amb la d'aquests animals es percep com una cosa degradant, justament perquè els plaers d'un animal no satisfan el concepte de felicitat de cap ésser humà. Els humans tenen facultats més elevades que els apetits animals, i un cop en són conscients, no contempen com a felicitat res que no impliqui la seva gratificació.”

Superioritat dels **plaers intel·lectuals** respecte als plaers corporals, per raó de la seva permanència, seguretat, valor,... Si en totes les coses es considera la quantitat i la **qualitat**, molts més en aquesta qüestió que fa referència a la felicitat. (Punt molt diferenciat de Bentham)

Els humans poden realitzar diferents activitats, però no és el mateix realitzar **activitats tipus “bèstia o porc”** que **activitats tipus “Sòcrates”**. Els humans poden perseguir la perfecció com humans o no fer-ho.

L'utilitarisme de Mill

- a) Principi bàsic de l'ètica utilitarista
- b) La felicitat no és *un* bé, sinó *el* bé
- c) Diferències qualitatives internes entre plaers
- d) Perseguir allò que ens fa humans, desenvolupant-nos

“És millor ser una persona insatisfeta que no un porc satisfet; millor ser Sòcrates insatisfet que no un ximple satisfet. I si el ximple o el porc opinen de forma diferent, és perquè només coneixen el seu propi costat de la qüestió. L'altra part, en aquesta comparació, coneix tots dos costats.”

La natura humana pot perseguir “altes qualitats”, però “*el fi de l'ésser humà és el **desenvolupament més alt i harmoniós de les seves potencialitats vers un conjunt complet i consistent***”.

Concepció **propera a Aristòtil**. Com Aristòtil, la felicitat no és una idea abstracta, sinó un conjunt concret (salut, amics,... són elements constitutius de la felicitat).

Insisteix en les **possibilitats de perfeccionament i progrés** de la natura humana; en aquest aspecte s'ell una força de Bentham.

L'utilitarisme de Mill

- a) Principi bàsic de l'ètica utilitarista
- b) La felicitat no és *un* bé, sinó *el* bé
- c) Diferències qualitatives internes entre plaers
- d) Perseguir allò que ens fa humans, desenvolupant-nos
- e) Promoure la felicitat general

Capítol 3: *Sobre la sanció ultima del principi d'utilitat*

=Per què estic obligat a promoure la felicitat general?

Llegir:

-Pàgina 88 “Sin embargo, esta base” (Tot el paràgraf)

-Pàgina 90 “..mediante el contagio de la ... Conforme la civilización...”

-Pàgina 92 “El concepto profundamente...”

L'utilitarisme de Mill

- a) Principi bàsic de l'ètica utilitarista
- b) La felicitat no és *un* bé, sinó *el* bé
- c) Diferències qualitatives internes entre plaers
- d) Perseguir allò que ens fa humans, desenvolupant-nos
- e) Promoure la felicitat general

Capítol 3: *Sobre la sanció ultima del principi d'utilitat*

=Per què estic obligat a promoure la felicitat general?

No per motivacions externes com recompenses o càstigs de la societat.

Sí per una motivació interna: sentiments de simpatia envers la humanitat, sentiments socials (desigs d'estar units amb els nostres semblants), sentiments d'associació, de cooperació.

Però importància de l'educació en el foment d'aquets sentiments.

L'utilitarisme de Mill

- a) Principi bàsic de l'ètica utilitarista
- b) La felicitat no és *un* bé, sinó *el* bé
- c) Diferències qualitatives internes entre plaers
- d) Perseguir allò que ens fa humans, desenvolupant-nos
- e) Promoure la felicitat general
- f) Del desitjat al desitjable

Capítol 4: *De quina mena de prova és susceptible el principi d'utilitat*

= Quina prova a favor del principi d'utilitat?

Llegir:

-Pàgina 94 “Las cuestiones relativa...” +
“La única prueba...”

Capítol 4: Text complet

L'utilitarisme de Mill

- a) Principi bàsic de l'ètica utilitarista
- b) La felicitat no és *un* bé, sinó *el* bé
- c) Diferències qualitatives internes entre plaers
- d) Perseguir allò que ens fa humans, desenvolupant-nos
- e) Promoure la felicitat general
- f) Del desitjat al desitjable

Capítol 4: *De quina mena de prova és susceptible el principi d'utilitat*

= Quina prova a favor del principi d'utilitat?

“El plaer és la cosa més **desitjada**; per tant, el plaer és una cosa **desitjable**”.

Les úniques coses visibles són les que poden ser vistes; i les úniques coses desitjables són les que són desitjades.

Certament, si una cosa és visible, aleshores pot ser vista.

Però si una cosa és **desitjable**, aleshores **ha de ser** desitjada?
És legítim passar d'allò que **és** al que **hauria de ser**? (Fet - valor)

L'utilitarisme de Mill

- a) Principi bàsic de l'ètica utilitarista
- b) La felicitat no és *un* bé, sinó *el* bé
- c) Diferències qualitatives internes entre plaers
- d) Perseguir allò que ens fa humans, desenvolupant-nos
- e) Promoure la felicitat general
- f) Del desitjat al desitjable

- g) Tot el desitjat està associat a la felicitat

Capítol 4: *De quina mena de prova és susceptible el principi d'utilitat*

Llegir:

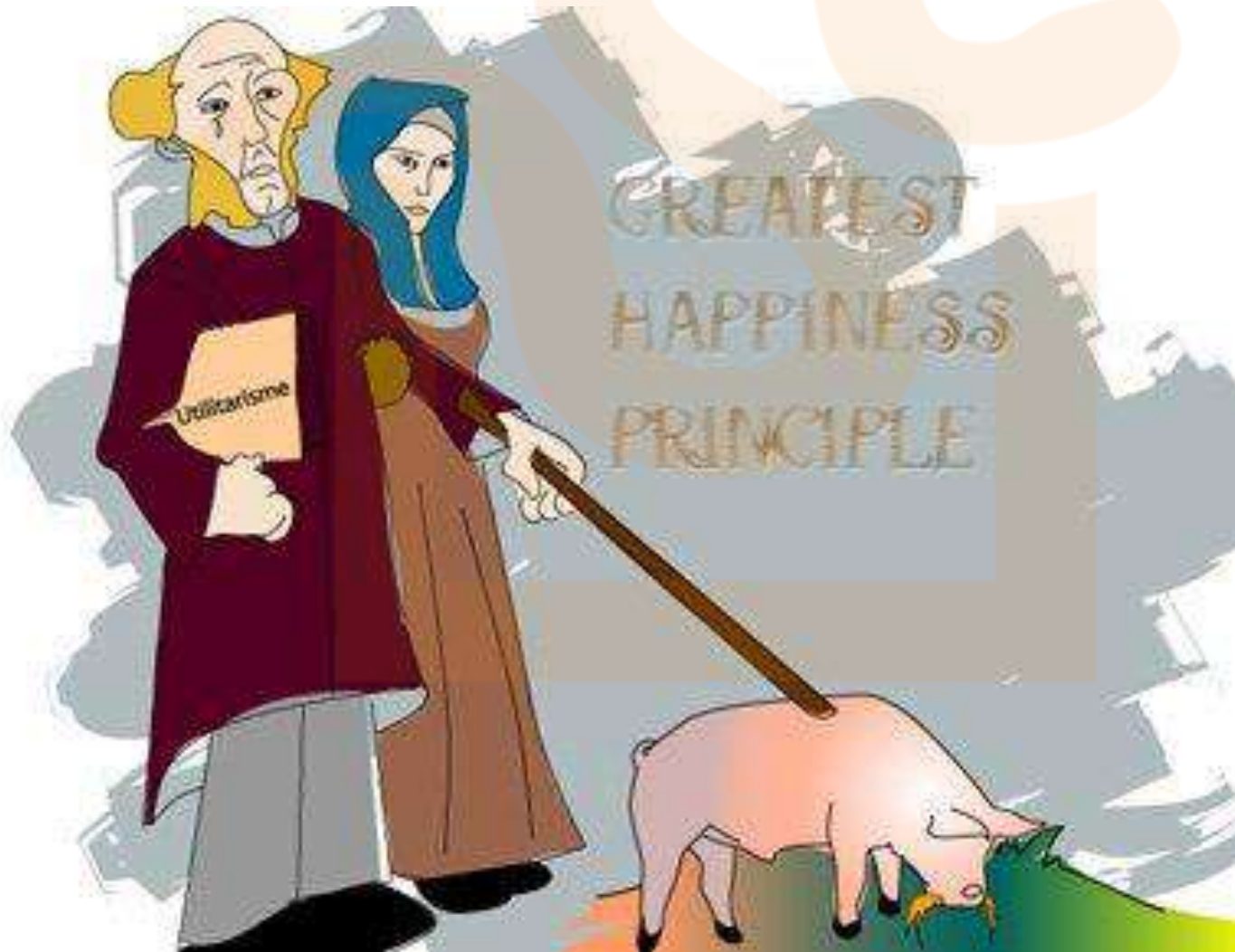
-Pàgina 98 “¿Qué diremos, por ejemplo, del amor al dinero?”

-Pàgina 100 “Resulta de las consideraciones...”

Capítol 4: Text complet

L'utilitarisme de Mill

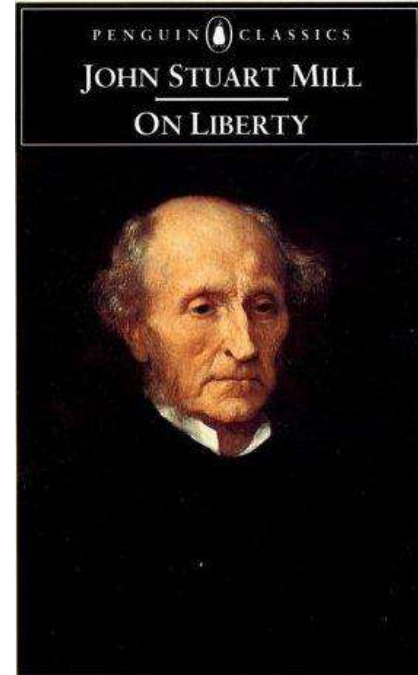
Liberalisme utilitarista: John Stuart Mill

Sobre la llibertat

Esquema general de *Sobre la llibertat*

- a) Radical **defensa de la llibertat individual**: l'individu és sobirà. I per què? Perquè el dret a la llibertat **garanteix la més gran felicitat**.
- + Llibertat i individualitat ha de ser preservats de qualsevol tirania, especialment de la tirania de l'opinió pública.
 - + Llibertat sense restriccions de pensament, d'expressió i de discussió.

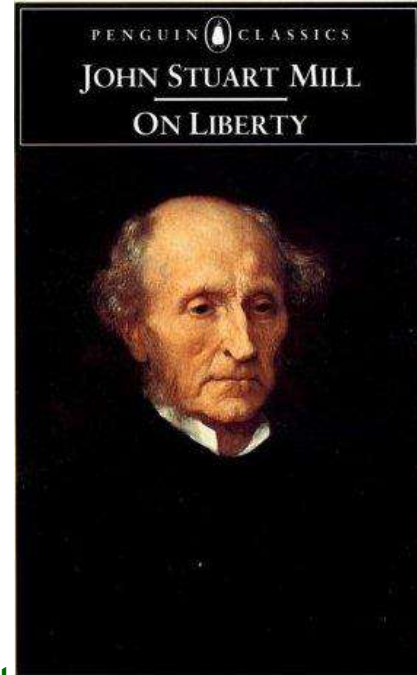
Sobre la llibertat

Esquema general de *Sobre la llibertat*

- a) Radical **defensa de la llibertat individual**: l'individu és sobirà. I per què? Perquè el dret a la llibertat **garanteix la més gran felicitat**.
- b) Les **limitacions** d'aquesta, només quan són estrictament necessàries i es vegi ben definidament que **afecta als altres**. La llibertat **és un bé preferible** als seus possibles efectes negatius.

+ La llibertat és l'àmbit de la *no interferència*. Dos conceptes diferents de llibertat: la *positiva* (llibertat de fer) i *negativa* (llibertat per a que no em facin).

+ Tot i que ningú viu isolat, hi ha àmbits de la nostra vida exclusivament personals... mentre no sigui una acció legalment reprovable: inclou el dret a ser extravagant.

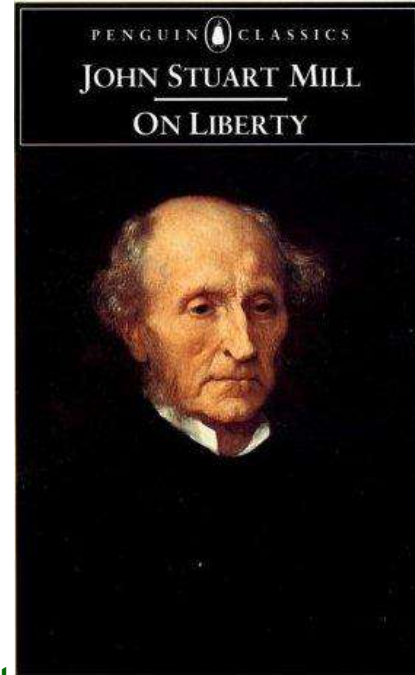

Sobre la llibertat

Esquema general de *Sobre la llibertat*

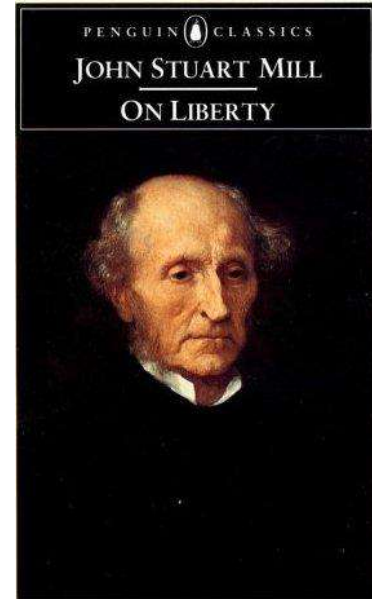
- a) Radical **defensa de la llibertat individual**: l'individu és sobirà. I per què? Perquè el dret a la llibertat **garanteix la més gran felicitat**.
- b) Les **limitacions** d'aquesta, només quan són estrictament necessàries i es vegi ben definidament que **afecta als altres**. La llibertat **és un bé preferible** als seus possibles efectes negatius.
- c) Llibertat per fer **possible l'autonomia** de l'individu i la seva **harmonia en el desenvolupament** com a persona.

+ Vincular el progrés de la individualitat al progrés social. De la millora de cada ésser humà en depèn el progrés de la humanitat en el seu conjunt.

Sobre la llibertat: IV

a) Gaudir de llibertat perfecta: jurídica i social

Capítol 4: *Dels límits de l'autoritat de la societat sobre l'individu*

= Quina esfera de la vida humana pertoca a l'individu i quina a la societat

Llegir:

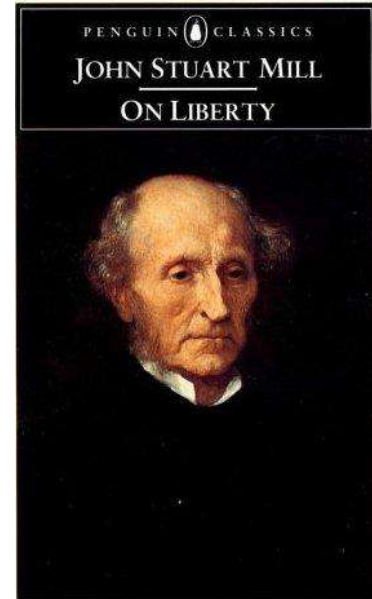
-Pàgina 136 “... Però no treu cap a res...”

-Pàgina 137 “... Però no té cap mena de justificació...”

Capítol 4. Text complet

Sobre la llibertat: IV

- a) Gaudir de llibertat perfecta: jurídica i social
- b) Objecions a la separació entre vida privada i pública
- c) Assumir inconvenients pel bé més gran de la llibertat

Capítol 4: *Dels límits de l'autoritat de la societat sobre l'individu*

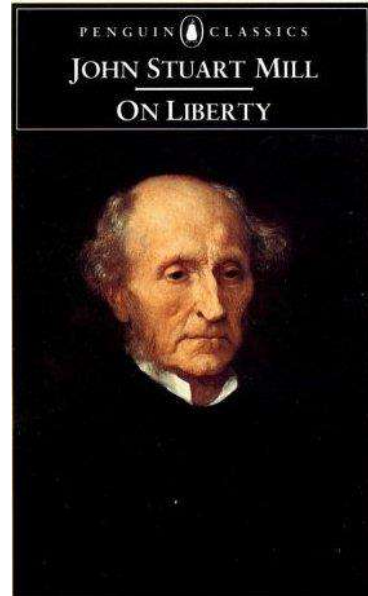
= Quina esfera de la vida humana pertoca a l'individu i quina a la societat

Llegir:

- Pàgina 145 “Però amb referència al menyscapte....” +
- Pàgina 145 continuació “...La generació existent és responsable...”

Capítol 4. Text complet

Sobre la llibertat: IV

- a) Gaudir de llibertat perfecta: jurídica i social
- b) Objecions a la separació entre vida privada i pública
- c) Assumir inconvenients pel bé més gran de la llibertat
- d) Argument contra la ingerència social: fer-ho mal
- e) Tendència universal a restringir llibertats dels altres

Capítol 4: *Dels límits de l'autoritat de la societat sobre l'individu*

= Quina esfera de la vida humana pertoca a l'individu i quina a la societat

Llegir:

- Pàgina 148 “... Una de les propensions humanes universals...”
- Pàgina 149 i següents: exemples restricció de llibertats
 - > Musulmans, -> Església catòlica, -> Puritanisme anglès,
 - > Estats Units, -> legislació sabàtica, -> mormonisme